ir virš arkinio pamato supiltas sutvirtinamasis sluoksnis iš molio, kalkių skiedinio, plytų fragmentų ir akmenų, jame rasta keletas XVI a. pabaiga – XVII a. I puse datuojamų koklių fragmentų. Virš minėto sluoksnio apie 60 cm gylyje nuo paviršiaus fiksuota viena 30–29x14x7 cm dydžio geltonų plytų eilė, interpretuojama kaip grindų fragmentas (5 pav.). Pamatas bei grindys datuojamos XVI–XVII a. I puse.

Archeologinių tyrimų metu surinkti ir inventorinti 38 XVI–XX a. datuojami radiniai – XVI a. pabaiga – XVII a. ir XX a. I puse datuojami koklių fragmentai, XVII–XIX a. datuojami buitinės keramikos fragmentai.

Dominikonų, Vilniaus and Vokiečių Streets

In 2021, archaeologists excavated 108 m^2 and surveyed a 3020.97 m^2 area in Dominikonų Str., Vilniaus Str., and Vokiečių Str. (Figs. 1–2). Trench 1 revealed a basement built in the 16th or the early 17th century. The basement was slightly altered in later times, as evidenced by a window that was partially bricked up in the 18th century, and newly built or renovated stairs from the late 19th or the early 20th century (Figs. 3–4). Finds suggest that the basement was filled in in the mid-20th century. Nineteen partial masonry structures were identified during the survey of newly dug and re-emptied old utility trenches and ditches (Fig. 5). The earliest of these structures date from the 16th to the first half the 17th century, and the latest from the end of 19th to the first half of the 20th century. Nearly all structures were damaged by the construction of utility tunnels in the second half of the 20th century.

Vitalija Veževičienė,
Daina Saulytienė,
Gintautas Rackevičius

Šv. Stepono gatvė 33, 35A

2020 m. spalį – 2021 m. rugsėjį tyrinėta teritorija, iš P ribojama Panerių, iš R – Šv. Stepono, iš Š – Punsko gatvių, priskiriama Vilniaus miesto regeneracijos plano kvartalui 84b. XVI a. pradžioje ši teritorija liko už miesto gynybinės sienos, čia ilgainiui susiformavo Rūdninkų arba Šv. Stepono priemiestis. Už miesto sienos vartų Rūdninkų gatvės tęsinys – kelias į Rūdinkus ir Slanimą nutiestas tarp kalvų. XVII a. pradžioje

1 pav. Tyrinėta teritorija senuose Vilniaus planuose: 1 – XVIII a. II ketvirtis; 2 – 1808 m.; 3 – 1931 m; 4 – 1938 m. Violetine spalva žymimi Šv. Stepono g. 33, 35A sklypai. D. Saulytienės brėž.

Fig. 1. The investigated area superimposed on old Vilnius City maps: 1 – second quarter of the 18th century; 2 – 1808; 3 – 1931; 4 – 1938. Plots at Šv. Stepono Str. 33 and 35A marked in purple.

2 pav. Vilniaus aerofotografijos fragmentas, 1943 m. Žalia spalva žymimi 1941–1943 m. pastatų pamatai. D. Saulytienės brėž.

Fig. 2. Aerial view of Vilnius city in 1943. Green colour indicates building foundations in 1941–1943.

ant vienos iš kalvų netoli kelio pradėta statyti mūrinė Šv. Stepono bažnyčia, medinė Šv. Lozoriaus prieglauda ir naujos kapinės. Kelio dalis nuo Rūdninkų vartų iki bažnyčios pradėta vadinti Šv. Stepono vardu. Š Šv. Stepono priemiesčio dalis apgyvendinta jau XVII a. I pusėje, o P dalyje buvo tik keletas sodybų. J. G. M. Fiurstenhofo XVIII a. II ketvirčio (1734–1738 m.?) Vilniaus plano duomenimis, Šv. Stepono gatvės pradžioje, ties gynybinės sienos Rūdninkų vartais, vaizduojamos miesto posesijos su mediniais pastatais, o tolimesnė teritorija iki mūrinių Šv. Stepono bažnyčios komplekso pastatų abipus gatvės vaizduojama užstatyta pavieniais mediniais pastatais. 2020–2021 m. tyrinėtos teritorijos vietoje, ŠV gatvės pusėje vaizduojami čia buvusių statinių griuvėsiai, o gatvės PR pusėje – dvi medinėmis tvoromis aptvertos sodybos, Š sodyboje užfiksuoti 3 mediniai pastatai, P sodyboje – 4 (1: 1 pav.). 1808 m. Vilniaus plane 2020–2021 m. tyrinėta teritorija vaizduojama be pastatų, ji priskirta 1234 posesijai. Abipus gatvės parodyti mediniai ir mūriniai pastatai (1: 2 pav.) Panaši urbanistinė situacija vaizduojama ir XIX a. vidurio Vilniaus planuose. Šv. Stepono priemiesčio P prieigose 1859 m. pradėta, 1862 m. baigta tiesti geležinkelio linija Sankt Peterburgas – Varšuva. Šiuo laikotarpiu ėmė sparčiai vystytis Naujamiesčio rajonas, o Šv. Stepono gatvė prarado savo svarbą. Naujasis rajonas vystytas pagal 1875 m. perspektyvinį planą: vietovė suskirstyta stačiakampiais kvartalais, vietoj gatvelių ir keliukų nutiestos dabartinės Geležinkelio, Mindaugo, Algirdo, Švitrigailos, Kauno, Šopeno gatvės.

Šv. Stepono gatvės pastatų, statytų artimiausioje 2020–2021 m. tyrimų aplinkoje, vietose XIX a. pabaigos projektuose pateikiamuose situacijos planuose vaizduojama stačiakampio plano teritorija, ribojama jau susiformavusių dabar Mindaugo, Punsko, Panerių bei Šv. Stepono gatvių, ir vadinama Stepono aikšte (*LVIA*, f. 938, ap. 4 b. 5). XIX a. pabaigoje tiriamame sklype, buvusioje aikštėje veikė turgus, tai atspindi ir 1898 m. Vilniaus planas, kuriame vietovė taip pat įvardijama kaip Stepono turgus „СТЕФАНОВСКiЙ РЫНОКЪ“. Deja, pateikiamas planas schematiškas ir nerodo jokių statinių, stovėjusių šiame plote. XX a. I pusės miesto planuose tiriama vieta vadinama turgumi – „Ryn Stefanski“, „St. Stephans markt“, „Rynek Stefanski“, „Rynek“, „Stepono prekyvietė“, arba tiesiog tuščia aikštė. Dauguma šio laikotarpio planų yra schematiški, juose nepavaizduoti teritorijos pastatai (1: 3, 4 pav.). 1938 m. Vilniaus plane R kvartalo dalyje, ties Šv. Stepono gatve jau yra 2 mediniai pastatai per visą kvartalo R dalies plotį. Jie vadinami Šv. Stepono turgumi (1: 4 pav.). 1943 m. aerofotografijoje matyti 3 korpusų namo stogai. Nuo-

traukoje matomas V pastato korpusas sutapo su 2020–2021 m. plotuose 1–5 atidengtais neišlikusio V korpuso betoniniais juostiniais pamatais (2; 3; 4: 1 pav.). Pagal aerofotografijos ir kartografijos duomenis buvo aišku, kad 1938 m. dar stovėjo 2 mediniai prekybos paviljonai arčiau Šv. Stepono gatvės, tačiau vėliau šioje vietoje pastatytas naujas pastatas, kurį sudarė 3 lygiagrečiai išdėstyti korpusai, Š dalyje sujungti jungiamaisiais korpusais ar stoginėmis. 1944 m. aeronuotraukoje pastato V korpusas užfiksuotas sugriautas. XX a. 6 dešimtmečio plano duomenimis – nebeatstatytas. Pagal Šv. Stepono gatvės namų 33 ir 35A pastatų kadastrinių matavimų bylose užfiksuotas istorines žinias aiškėja, kad namo R korpusas pastatytas 1941 m., centrinis korpusas – 1942 m. V korpuso statybos laikas nustatytas 2020–2021 m. archeologinių ir architektūros tyrimų – 1942, 1943 m. Pastatas labiausiai nukentėjo 1944 m., ir neatstatytas 1953–1960 m.

2009–2011 m. į ŠV nuo 2020–2021 m. tyrinėtos teritorijos, Mindaugo gatvės namų 27, 27 A teritorijoje ištirtas 1793,5 m² plotas, surasti 179 XVI a. palaidojimai, XVI a. monetų ir 1210 radinių. Ankstesnių tyrimų metu liko nenustatyta PR kapinių riba. 2020–2021 m. tyrimų metu tikėtasi Šv. Stepono gatvės 35A sklypo ŠV dalyje surasti XVI a. palaidojimų (*ATL 2011 metais,* 2012, p. 172–175). 2016 m. Šv. Stepono gatvėje detaliai tirtas bendras 531,7 m² plotas rekonstruojamo dujotiekio vietoje bei Šv. Stepono gatvės namų 34, 36, 36 A sklypuose iki projektinio 1,8 m gylio. Po asfaltu rastas akmenų grindinys, 70 cm gylyje – XIX a. statinio pamato fragmentas. Daugelyje vietų įžemis nepasiektas, o tyrinėtoje teritorijoje vyrauja XX a. susiformavęs kultūrinis sluoksnis (*LIIR*, f. 1, b. 7946). 2017 m. ties Punsko ir Šv. Stepono gatvių sankryža žvalgytos 4 10,4 m² bendro ploto perkasos. Iki projektinio gylio fiksuotas permaišytas

3 pav. 2020–2021 m. tyrimų Šv. Stepono g. 33, 35A planas: 1 – tyrimų plotai; 2 – laiptai; 3 – XVI a. pabaigos – XVIII a. pradžios ūkinės duobės; 4 – XVII a. statinio pamatas; 5 – 1941–1943 m. statinio pamatai; 6 – 1941–1943 m. grindinio G2 fragmentai; 7 – 1956–1960 m. grindinio G1 fragmentai. T. Dičiaus brėž.

Fig. 3. Plan of the 2020–2021 excavation area at Šv. Stepono Str. 33 and 35A: 1 – investigated areas; 2 – stairs; 3 – storage pits, late 16th–early 18th centuries; 4 – the foundation of a 17th-century building, 5 – the foundation of a 1941–1943 building; 6 – fragments of 1941–1943 pavement G2 in, 7 – fragments of 1956–1960 pavement G1.

sluoksnis su XVII–XX a. radiniais, 3 perkasoje 50–80 m gylyje pasiektas geltono smėlio įžemis (*ATL 2017 metais,* 2018, p. 728).

2019 m. Šv. Stepono gatvės 33, 35A sklypų teritorijoje ištirtos 9 bendro 90 m^2 ploto žvalgomosios perkasos. Fiksuotas 0,55–2,7 m storio kultūrinis sluoksnis. Teritorijos ŠV, Š ir R dalyse jis 1,5–2,7 m storio (perkasos 1, 2, 7, 9), o – P ir PV dalyse – 0,55–1 m storio (perkasos 36, 8). Nustatyta, kad teritorija iki XX a. vidurio buvo menkai apgyvendinta. Surasti 246 XVI–XVIII a. radiniai. Tarp surastų monetų dominavo XVII a. pabaigoje kaldinti variniai Jono Kazimiero šilingai, keletas XVIII a. monetų ir XX a. vidurio kaldintos TSRS kapeikos. Tarp dominuojančių XVII–XVIII a. buitinių radinių rasta pavienių XVI a. indų fragmentų. Statybinės keramikos radiniai priskiriami XVII a. I pusei – viduriui. Pagal negausius radinius spėta, kad ankstyviausioji antropogeninė veikla sklypų teritorijoje siekia XVII a. I pusę. Fragmentiškai išlikusio pirminio paviršiaus chronologija liko neaiški (*ATL 2019 metais,* 2020, p. 373–375).

2020 m. spalį – 2021 m. rugpjūtį Šv. Stepono g. 33, 35A sklypuose ištirtas bendras 7969,6 m^2 plotas. XX a. neužstatytoje teritorijoje detaliai ištirtas 2718,6 m^2 plotas. Žvalgyta XX a. pastatų vietoje, 5251 m^2 dydžio teritorijoje (plotai 1–21) (3 pav.). Kultūrinio sluoksnio storis detaliųjų tyrimų plote – nuo 1,6 m iki 2,8 m, žvalgymų plote – nuo 0,5 m iki 3,3 m (plotai 1, 3, 4, 7) (3; 4 pav.). 2020–2021 m. detaliųjų tyrimų ir žvalgymų plotuose rasti 1132 vienetai XV–XX a. numizmatinės medžiagos ir ypačiųjų radinių (iš jų – 531 moneta, 131 prekių plomba), taip pat 1442 to paties laikotarpio archeologiniai radiniai (5–7 pav.).

Tyrinėtos teritorijos Š ir R dalyje virš geltono smėlio išlikę pirminiai 5–115 cm storio pilkos žemės ir 10–50 cm storio šviesiai geltono smėlio sluoksniai be archeologinių radinių. Jų chronologijos, kaip ir 2019 m. žvalgomųjų tyrimų metu, nepavyko nustatyti (plotai 7, 8, 13) (3; 4: 2, 4–6 pav.). Teritorijos PV dalyje ir R dalyje po XX a. pastatais Šv. Stepono g. 33, 35A šie sluoksniai sunaikinti XX a. viduryje (1938–1942 m.) pertvarkant ties aukštesne altitude buvusį kultūrinį sluoksnį, formuojant naują paviršių (plotai 4–6, 9–12, 14–21) (3 pav.).

Teritorijos PR dalyje išliko vertingų XVI a. pabaigos – XVIII a. pradžios sluoksnių to meto ūkinėse duobėse (plotai 7, 8, duobės D8.1, D8.3, D8.7 ir D8.10) (3; 4: 5, 6 pav.). Duobių viršutinės dalys apardytos XX a. kasant žemę. Pagal XVII a. I pusės duobės įkasimo kontūro Š ir P kraštus galima manyti, kad ją įkasant perkastas pirminis tamsiai pilkos žemės sluoksnis (plotas 8, D8.7) (3 pav.). Pagal XVII a. pabaigos – XVIII a. duobės D8.10 įkasimo kontūro Š kraštą matyti, kad ją įkasant perkasti du pirminiai pilkos žemės ir šviesiai geltono smėlio sluoksniai (plotai 7, 8, D8.10) (3 pav.). Duobių užpilduose rastos 6 XVI a. pabaigos – XVII a. pabaigos monetos, XVII a. I pusės – XVIII a. pradžios buitinės ir statybinės keramikos, osteologinės medžiagos (4: 6; 5: 4, 5 pav.). Duobė D8.1 naudota XVI a. pabaigoje – XVII a. I pusėje, duobės D8.2 ir D 8.7 – XVII a. I pusėje, o duobė D8.10 – XVII a. pabaigoje – XVIII a. pradžioje.

Teritorijos PR dalyje išlikęs XVII a. statinio akmenų, rištų molio skiediniu su plytų nuolaužomis, pamatas. Didžioji pamato dalis sunaikinta XX a. II pusėje žemės kasimo darbų metu. Spėjama, kad statinys stovėjęs šalia kelio į Rūdininkus iki 1715 m. gaisro. Apardytų pastatų liekanos V Rūdninkų kelio pusėje žymimos XVIII a. II ketvirčio Vilniaus plane (plotas 7, M1;) (1: 1; 3; 4: 4 pav.).

Visa teritorija pertvarkyta XX a. viduryje (1938–1942 m.). Aukščiausia čia susiformavusio kultūrinio sluoksnio dalis ties Panerių gatve, teritorijos PV dalyje, performuota, o įžemio

4 pav. Tyrimų vaizdai: 1 – plotai 1–4 iš viršaus (V); 2 – plotas 7 iš P; 3 – plotas 14, grindinys G2 iš V; 4 – plotas 7, pamatas M1 iš R; 5 – plotas 8 iš V; 6 – plotas 8, duobė D8.1 iš P. L. Kajotos (1), G. Rackevičiaus (2–6) nuotr.

Fig. 4. Images from the excavation site: 1 – areas 1–4, aerial view (W); 2 – area 7, viewed from the S; 3 – area 14, stone pavement G2, viewed from the W; 4 – area 7, foundation M 1, viewed from the E; 5 – area 8, viewed from the W; 6 – area 8, pit D8.1, viewed from the S.

5 pav. Radiniai: 1 – puodo pakraštėlis, XV a. pabaiga – XVI a. pradžia; 2–3 – vazonų pakraštėliai – XVI a. vidurys – XVII a.; 4 – puodas, XVII a. I pusė; 5 – taupyklė, XVI a. pabaiga – XVII a. I pusė; 6 – puodo pakraštėlis, XVII a.; 7 – karūninio herbinio (Kujavijos herbas?) koklio fragmentas, XVI a. II ketvirtis; 8 – plokštinio koklio su vaizduojama rozete fragmentas, XVI a. vidurys; 9 – plokštinio koklio fragmentas, XVI a. vidurys; 10 – dubens pakraštėlis, XVII a. I pusė. R. Juonytės nuotr.

Fig. 5. Finds: 1 – a pot rim, late 15th–early 16th centuries; 2–3 – flower pot rims, mid-16th–17th centuries; 4 – a pot, first half of the 17th century; 5 – a money pot, late 16th–first half of the 17th century; 6 – a pot rim, 17th century; 7 – a fragment of a heraldic crown stove tile (Coat of Arms of Kuyavia?), second quarter of the 16th century; 8 – a fragment of a panel stove tile depicting a rosette, mid-16th century; 9 – a fragment of a panel stove tile, mid-16th century; 10 – rim of a bowl, first half of the 17th century.

altitudė vietomis yra aukščiau to meto akmenimis grįsto paviršiaus G2 (4: 3 pav.). Beveik visoje teritorijoje išlikę 0,3–1,1 m storio vienalaikiai XX a. vidurio tamsiai pilkos ir juodos žemės sluoksniai, storiausia jų dalis teritorijos Š dalyje, prie Punsko gatvės (plotai 3, 9, 17) (3; 4: 1 pav.). Ankstyviausi XX a. vidurio performuotų sluoksnių radiniai: Lenkijos Karalystės Kazimiero Jogailaičio pusgrašis, 14?? m., Jono Albrechto pusgrašio klastotė, 149? m., dvi 1495–1506 m. LDK Aleksandro pusgrašio monetos ir viena denaro moneta (6: 1 pav.). Vėliausi sluoksnio radiniai – 1941 ir 1942 m. Vokietijos reichspfenigiai (7: 2 pav.). Visi XX a. vidurio (1938–1942 m.) teritorijos pertvarkymo metu performuotų sluoksnių XV a. pabaigos – XX a. vidurio radiniai rasti, nepriklausomai nuo jų pagaminimo laiko, įvairiose sluoksnių dalyse. Šio laikotarpio sluoksnyje rasta XVII a. pradžios monetų lobio dalis – 3 monetos. Vėliausia moneta kaldinta 1624 m. Sluoksnio medžiagoje dominuoja XVI a. pabaigos – XVII a. buitinės ir statybinės keramikos, numizmatiniai radiniai (5: 2, 3, 6; 6: 3 pav.). Pavieniai radiniai datuo-

6 pav. Smulkūs metaliniai radiniai: 1 – Lenkijos karalystė, Aleksandras, pusgrašis, 150? m.; 2 – LDK, Žygimantas Augustas, dvidenaris, 1566 m.; 3 – Lenkijos karalystė, Jonas Kazimieras, 6 grašiai, 1665 m.; 4 – Prūsijos karalystė, Frydrichas II, 3 grašiai, 1774 m.; 5 – ATR, Stanislovas Augustas Poniatovskis, grašis, 1789 m.; 6 – Rusijos imperija, Nikolajus I, 1 kapeika sidabru, 1840 m.; 7 – Rusijos imperija, uniformos saga, pirmoji gimnazija, XIX a. I pusė; 8 – Prancūzijos Respublika, kariuomenės 21-ojo linijinio pėstininkų pulko uniformos saga, XIX a. I pusė; 9 – medalikėlis, kurio vienoje pusėje pavaizduota Sandoros skrynia, apačioje – hebrajiški užrašai (Shin, Tsade, Shin), kitoje pusėje hebrajiški užrašai (Lamed, Shin, Samek), kiti užrašai neįskaitomi, XIX a. (?). L. Kajotos nuotr.

Fig. 6. Minor metal finds: 1 – półgrosz, Aleksander, Kingdom of Poland, 150?; 2 – 2 denar, Žygimantas Augustas, Grand Duchy of Lithuania, 1566; 3 – 6 grosz, John Casimier, Kingdom of Poland, 1665 m.; 4 – 3 grosz, Frederick II, Kingdom of Prussia, 1774; 5 – grosz, Stanislovas Augustas Poniatovskis, Polish–Lithuanian Commonwealth, 1789; 6 –silver kopeck, Nikolai I, Russian Empire, 1840; 7 – a button of the first gymnasium uniform, Russian Empire, first half of the 19th century; 8 – a button of the 21st line infantry regiment uniform, French Republic, first half of the 19th century; 9 – a devotional medal depicting the Ark of the Covenant, with Hebrew inscription below (Shin, Tsade, Shin) on the obverse, and legible (Lamed, Shin, Samek) and illegible Hebrew inscriptions on the reverse, 19th century (?).

jami XVI a.: renesansinių koklių fragmentai, buitinių keramikos indų fragmentai, numizmatiniai radiniai, XVIII–XIX a. koklių, buitinės keramikos, numizmatiniai radiniai, sagos (5: 7, 8, 9; 6: 4, 5, 7–9 pav.). Vėliausi radiniai – XX a. I pusės buitinės keramikos, aštriabriaunių plytų fragmentai.

Teritorijos Š dalyje į XX a. vidurio performuotą sluoksnį įkasti buvusių gamybinių dirbtuvių (?), V korpuso ir jungiamojo korpuso juostiniai betoniniai pamatai, teritorijos R dalyje – įkasti į geltono smėlio įžemį (plotai 1–5) (3 pav.). Jungiamojo korpuso pamatai R pusėje priglausti prie 1942 m. statyto centrinio korpuso. Trijų korpusų pastatas matomas 1943 m. aerofotografijoje (2 pav.). 1944 m. aerofotografijoje pastatas apgriautas, labiausiai nukentėjusi jo V dalis. Pagal pastato V ir jungiamojo korpuso pamatų santykį su 1942 m. centrinio korpuso pamatais galima manyti, kad jis statytas 1942–1943 m. V korpuso P ir centrinės dalies patalpos išklotos keraminėmis šešiakampėmis neglazūruotomis plytelėmis. XX a. vidurio sluoksniuose rastos analogiškos grindų plytelės, kurių kitoje pusėje buvo matomas gamintojo ženklas – „PANEVĖŽIUKAS OK“ (7: 5 pav.).

1941–1943 m. namo V korpuso pamatų išorėje išlikęs netašytais akmenimis grįstas lietaus vandens latakas, o visoje teritorijoje – netašytų akmenų grindinio G2 fragmentų (plotai 1–4, 7–15, 17, 21 G2) (3 pav.). Geriausiai jis išlikęs teritorijos V dalyje. Bendras tyrimų plotuose atidengto grindinio fragmentų plotas – 1073,6 m^2. Pagal grindinio stratigrafinę padėtį

7 pav. XX a. radiniai: 1 – Lenkijos Respublika, 1 grašis, 1937 m.; 2 – Vokietijos reichas, 1 reichspfenigis, 1942 m.; 3 – Vokietijos reichas, pašto tarnybos uniformos saga, XX a. 5 dešimtmetis; 4 – informacinė lentelė su užrašu vokiečių kalba (Entlüftung), XX a. 5 dešimtmetis; 5 – grindų plytelės fragmentas su gamintojo ženklu (PANEVĖŽIUKAS OK); 6 – informacinė lentelė su užrašu vokiečių kalba (Zu), XX a. 5 dešimtmetis; 7 – TSRS, 20 kapeikų, 1954 m.; 8 – TSRS, 3 kapeikos, 1945 m. L. Kajotos (1–5, 7–9), R. Juonytės (6) nuotr.

Fig. 7. 20th-century finds: 1 – 1 grosz, Polish Republic, 1937; 2 – 1 Reichspfennig, German Reich, 1942; 3 – postal service uniform button, German Reich, 1940s; 4 – information board with German writing (Entlüftung), 1940s; 5 – floor tile fragment with manufacturer's stamp (PANEVĖŽIUKAS OK); 6 – information board with German writing (Zu), 1940s; 7 – 20 kopecs, USSR, 1954; 8 – 3 kopecs, USSR, 1945.

virš XX a. vidurio performuotų sluoksnių ir santykį su 1941–1943 m. pastatų pamatais (priglaustas) galima manyti, kad jis išgrįstas XX a. 5 dešimtmetyje (1941–1943 m.).

Teritorijos V dalyje plote 13 atidengti buvusios stoginės juostinių plytų pamatų ir betoninių polių fragmentai (3 pav.). Grindinys G2 priglaustas prie statinio pamatų. Pagal pastato stratigrafinę padėtį, jis įkastas į XX a. vidurio performuotą sluoksnį, galima manyti, kad jis statytas XX a. viduryje. Virš pamatų 1956–1960 m. suformuotas netašytų akmenų grindinys G1. Galima manyti, kad XX a. II pusėje jis nenaudotas.

Teritorijoje sąlygiškai geriau išlikę 1941–1942 m. pastatai buvo perstatomi ir pritaikomi. Pirmas šių perstatymų etapas vyko 1953–1960 m. Tuo metu performuota teritorija performuota antrą kartą, daugumoje vietų ties aukštesne altitude. Iš to laikotarpio išlikę netašytų akmenų grindinio G1 fragmentų (plotai 1–6, 8–17, 21 G1) (3 pav.).

Geriausiai grindinys išlikęs teritorijos V ir centrinėje dalyse. Bendras tyrimų plotuose atidengto grindinio fragmentų plotas – 2386,3 m^2. Pagal grindinio stratigrafinę padėtį ir vėliausius numizmatinius radinius, rastus po grindiniu, įvairių nominalų TSRS kapeikas, kaldintas iki 1961 m. reformos, vėliausia kaldinta 1956 m. (7: 7, 8 pav.), galima manyti, kad grindinys išgrįstas XX a. 6 dešimtmetyje (1956–1960 m.).

XX a. II pusės sluoksniuose randama nedaug XVI–XIX a. radinių ir numizmatinės medžiagos. XX a. II pusės sluoksnyje virš grindinio G2 plote 14 rasta XVI a. (XVII a. I pusė?) lobio dalis – 6 sulipusios LDK Žygimanto Augusto pusgrašių monetos (3 pav.). Vėliausios XX a. II pusės sluoksniuose rastos monetos – TSRS kapeikos, 35 vienetai (7: 7, 8 pav.). XX a. II pusės sluoksnių dominuojantys radiniai – XX a. buitinės keramikos, aštriabriaunių plytų, krosnių koklių fragmentai, stikliniai buteliai ir jų fragmentai, įvairios paskirties metaliniai dirbiniai. Pavieniai radiniai – grindų plytelių

fragmentai, informacinės lentelės su užrašais vokiečių kalba, sagos, XX a. monetos (7: 1–8 pav.). Ankstyviausias radinys – XV a. pabaigos – XVI a. pradžios puodo, kurio kaklelis puoštas bangele, fragmentas (5: 1 pav.).

Apibendrinant galima teigti, kad ankstyviausi teritorijos apgyvendinimo pėdsakai išlikę 2020–2021 m. tyrinėtos teritorijos R dalyje, prie Šv. Stepono gatvės (kelio į Slanimą). Tai XVII a. statinio pamato fragmentas ir keturios XVI a. pabaigos – XVIII a. pradžios ūkinės duobės (plotai 7, 8, duobės D8.1, D.8.3, D8.7, D8.10) (3; 4: 4–6 pav.). Ūkinių duobių užpilduose rasti 235 vienetai to laikotarpio radinių, 2 vienetai ypačiųjų radinių, ir 6 vietinėje apyvartoje buvusios monetos, kaldintos 1548 m., dvi kaldintos 1569, 1611, 1625, 1664 m. Likę XV–XX a. 1207 radiniai, 599 ypatieji radiniai ir 525 monetos, rastos XX a. performuotose sluoksniuose, sudaro 91 % visų radinių.

Teritorijos paviršius XX a. performuotas du kartus, XX a. viduryje (1938–1942 m.) ir XX a. II pusėje (1953–1960 m.). To laikotarpio sluoksnių paviršiuose fragmentiškai išlikę akmenų grindiniai G2 ir G1. Pertvarkant teritoriją sunaikinti ankstesnio laikotarpio sluoksniai. Pagal dominuojančius XVI a. pabaigos – XVII a. radinius galima spėti, kad ir toliau į V nuo Šv. Stepono gatvės susiformavę sluoksniai to paties laikotarpio.

Šv. Stepono Street 33 and 35A

The investigation of the plots at Šv. Stepono Str. 33 and 35A in 2020–2021 consisted of the comprehensive excavation of a 2,718.6 m^2 area and a survey of a 5,251 m^2 area (7969.6 m^2 total). The excavation and survey yielded: 1,132 pieces of 15th- to 20th-century numismatics and finds of special significance (of which, 531 coins and 131 lead seals); and 1,442 other archaeological artefacts also dated to the 15th–20th century (Figs. 5–7). The vast majority of these, i.e., 2,331 pieces, or 91% of the total, were recovered from the fill of 20th-century disturbances.

The N and E parts of the area contained early grey soil (5–115 cm thick) and light yellow sand (10–50 cm thick) layers which postdate the darker yellow sand layer, but the absence of finds leaves their chronology indeterminable (Fig. 3; Figs. 4: 2, 4–6). In the SW and E parts of the area, under the 20th-century buildings at Šv. Stepono Str. 33, and 35A, these layers were destroyed in 1938–1942, when archaeological deposits at a higher elevation were levelled for new buildings (Fig. 3).

Valuable deposits were preserved in pits discovered on the SE side of the area, and dated from the late 16th to the early 18th century (Fig. 3, Fig. 4: 5, 6). As elsewhere, the upper sections of these pits were disturbed by 20th-century levelling events. This portion of the area also contained the partial foundations of a 17th-century building, composed of stone and brickbat bound by clay mortar. The majority of the foundation was destroyed by levelling in the second half of the 20th century. The original building probably stood next to the road to Rudininkai until the 1715 fire. Ruins are depicted on Vilnius City map dating to the second quarter of the 18th century, W of the road to Rudininkai (Fig. 1: 1; Fig. 3; Fig. 4: 4).

The surface of the grounds was repaved twice in the 20th century, in 1938–1942 and in 1953–1960, and the surfaces of those periods bear fragments of stone pavements G2 and G1. Earlier deposits were destroyed. Finds dating predominantly from the late 16th to the 17th century suggest that deposits formed to the W of Šv. Stepono Street were of the same period.